

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของความสำคัญของปัญหา

ในดินแดนล้านนาหรือระบบที่โล่งในเมืองที่มีความหมายและเอกลักษณ์เฉพาะ หมายถึง “ช่วง” ซึ่งเป็นส่วนประกอบของระบบโครงสร้างเมืองมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกิจกรรมด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมประเพณี อันสัมพันธ์กับรูปแบบการจัดถิ่นฐานชุมชนที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษและคติทางพระพุทธศาสนาอันหล่อหลอมจนกลายเป็นจารีตแบบแผนต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม นับเนื่องจากอดีตระบบที่โล่งในเมืองตอบสนองการใช้สอยเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับนครรัฐ ระดับชุมชน ระดับครอบครัว มีการแบ่งลำดับชั้นและบทบาทหน้าที่ตามลักษณะกิจกรรมอยู่ 4 ระดับ คือ ช่วงเมือง ช่วงวัง ช่วงวัด และช่วงบ้าน ปัจจุบันเมืองเชียงใหม่มีพัฒนาการด้านต่างๆ ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมโดยปัจจัยหลายด้าน ส่งผลให้ลักษณะวิถีชีวิตและระบบโครงสร้างของเมืองรวมทั้งระบบที่โล่งหรือ “ช่วง” เปลี่ยนแปลงไปจนก่อให้เกิดการพัฒนาที่ขาดเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเฉพาะของท้องถิ่น การศึกษาค้นคว้าได้มุ่งเน้นถึงพัฒนาการของรูปแบบและระบบประเพณี และกิจกรรมของชุมชนด้านต่างๆ เพื่อสร้างแนวทางการประยุกต์ใช้ช่วงกับการพัฒนาพื้นที่โล่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการของระบบ รูปแบบและองค์ประกอบของช่วงในเมืองเชียงใหม่
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงกับกิจกรรมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนในเมืองเชียงใหม่
- 1.2.3 เพื่อประยุกต์ใช้รูปแบบช่วงในการพัฒนาพื้นที่โล่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่

1.3 ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

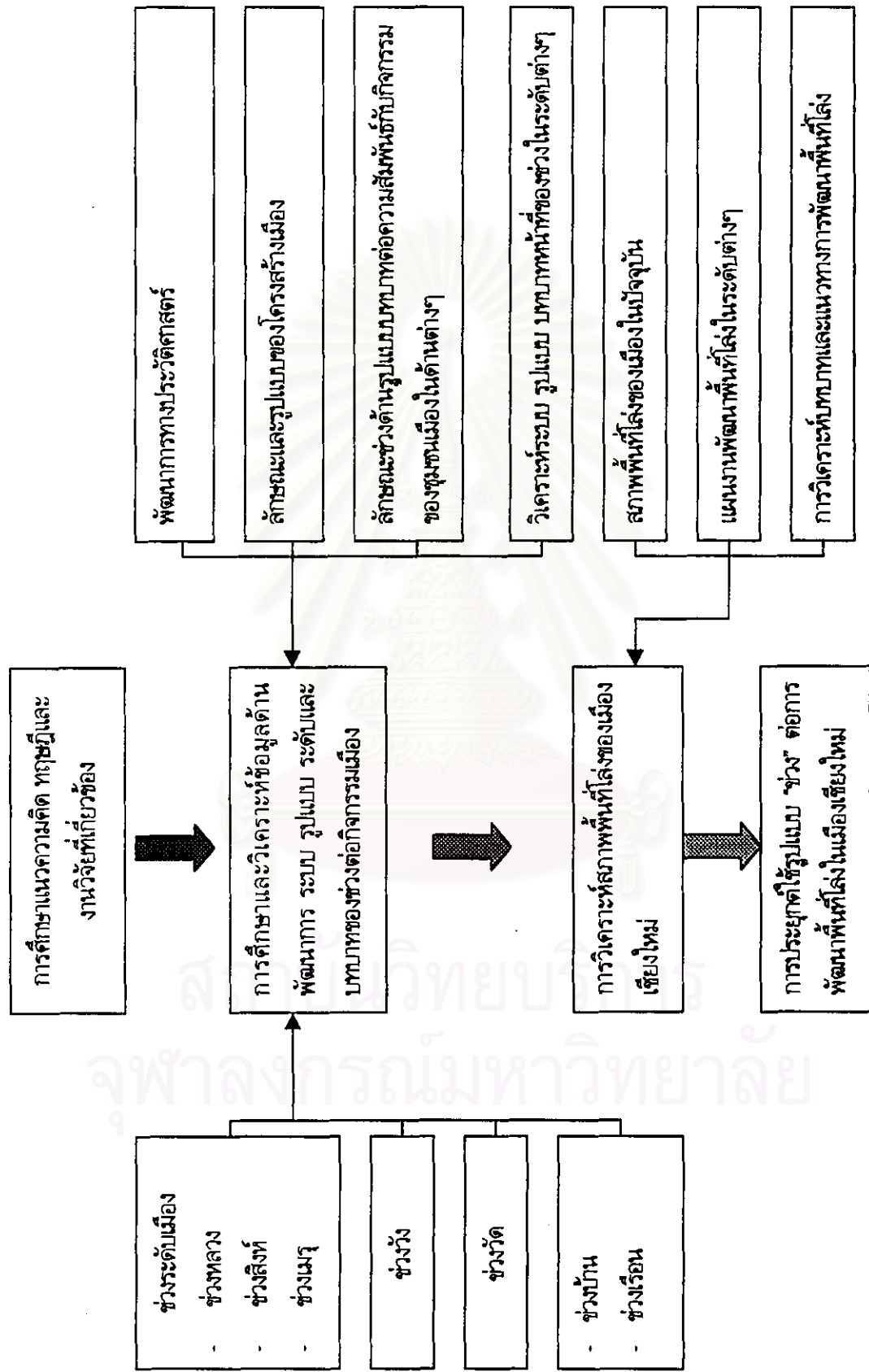
ขั้นตอนในการศึกษาแสดงในแผนภูมิที่ 1.1 ได้แก่ การศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น การวิเคราะห์สภาพพื้นที่โล่งในปัจจุบันและการเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบช่วงต่อการพัฒนาพื้นที่โล่งในเมือง ประกอบด้วย

- 1.3.1 การศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบของช่วงในระดับต่างๆ อันเป็นพื้นฐานข้อมูลต่อพัฒนาการอันสังอิทธิพลถึงระบบ รูปแบบและองค์ประกอบของช่วงทั้งในดินแดนล้านนาและเมืองเชียงใหม่

- 1.3.2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.3.2.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และรูปแบบการตั้งถิ่นฐานชุมชนเมืองเชียงใหม่
- 1.3.2.2 ลักษณะและรูปแบบของโครงสร้างเมืองที่สัมพันธ์ต่อกิจกรรมและสถานการณ์ของโลกเวดล้อม
- 1.3.2.3 ลักษณะการก่อเกิดและพัฒนาการของระบบ รูปแบบ และองค์ประกอบของช่วงที่สัมพันธ์กับกิจกรรมของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมประเพณี
- 1.3.2.4 วิเคราะห์ระบบ รูปแบบ และองค์ประกอบของช่วงในระดับต่างๆ ตอบบทบาท หน้าที่และความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมเมือง
- 1.3.3 การวิเคราะห์สภาพพื้นที่โล่งของเมืองในปัจจุบัน
- 1.3.3.1 สภาพพื้นที่โล่งเมืองและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นต่อรูปแบบ ระบบ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับกิจกรรมเมืองในปัจจุบัน
- 1.3.3.2 แผนงานในอนาคตต่อการกำหนดบทบาทและการพัฒนาพื้นที่โล่งเมืองในระดับต่างๆ
- 1.3.3.3 การวิเคราะห์สภาพพื้นที่โล่งเมืองในปัจจุบันต่อการกำหนดบทบาทและแนวทางการพัฒนาที่โล่งในเมือง
- 1.3.4 ข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบช่วงต่อการพัฒนาพื้นที่โล่งเพื่อการสร้างเอกลักษณ์ของเมืองเชียงใหม่

14 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษาในครั้งนี้จะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงพื้นที่โล่งเชิงวัฒนธรรมในดินแดนล้านนาและใกล้เคียงการก่อเกิดและพัฒนาการ ระบบ รูปแบบ บทบาทของช่วงที่สัมพันธ์กับกิจกรรมเมืองด้านต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและแนวทางในการพัฒนาพื้นที่โล่งของเมือง ในเขตพื้นที่เมืองเก่าอันมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนของเมืองเชียงใหม่และเมืองที่มีสายวัฒนธรรมเดียวกัน

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงขั้นตอนและวิธีการศึกษา